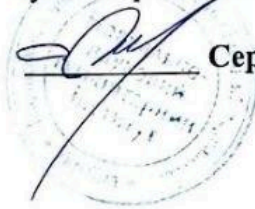

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра державно-правових та гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА»

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (доктор філософії)

галузь знань	08 Право <i>(цифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність: (спеціалізація):	081 Право <i>(код і назва спеціальності (або спеціалізації))</i>
освітня програма	«Право» <i>(назва освітньої програми)</i>
форма навчання	денна <i>(денна / заочна)</i>

Київ – 2025 рік

РОЗРОБНИКИ силябусу:

доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових
і гуманітарних наук

K. Bortnyak Катерина БОРТНЯК
(підпис)

кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри державно-правових
і гуманітарних наук

D. Dobrynska Наталія ДОБРЯНСЬКА
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри державно-правових
і гуманітарних наук

Протокол № 2 від 04.09.2025 року

Завідувач кафедри *З. Захожай* Зореслава ЗАХОЖАЙ
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми

д.ю.н, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних наук

K. Bortnyak Катерина БОРТНЯК
(підпис)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	«Актуальні питання порівняльного публічного права», ВК.8.
2. Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	2 рік, 1 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	Денна форма навчання 4 кредити, загальна кількість годин 120 (лекцій 16 год, семінарських занять 16 год., самостійна робота 88 год.)
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік
6. Інформація про консультації	За графіком проведення консультацій викладачами кафедри
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Бортняк Катерина Василівна, докторка юридичних наук, доцентка кафедри державно-правових і гуманітарних наук
9. Контактна інформація викладача	bortniak.kateryna@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	https://tnu.edu.ua/
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Актуальні питання порівняльного публічного права» є фундаментальним компонентом підготовки здобувачів вищої освіти третього рівня, яка спрямована на формування у здобувачів ступеня доктора філософії цілісного уявлення про сучасні тенденції розвитку публічного права у порівняльному вимірі. Курс охоплює дослідження теоретико-методологічних засад порівняльного правознавства, аналіз моделей конституціоналізму, організації та функціонування публічної влади, механізмів захисту прав і свобод людини, а також адміністративно-правових інститутів у різних правових системах світу.</p> <p>Особлива увага приділяється вивченню міжнародних стандартів good governance, принципів верховенства права, сучасних викликів демократії, антикорупційної політики, практики Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України. Порівняльний аналіз включає досвід держав – членів Європейського Союзу, США, країн</p>

	<p>континентальної та англосаксонської правових систем.</p> <p>Опанування дисципліни забезпечує розвиток здатності здобувачів PhD до критичного мислення, наукового аналізу та формулювання власних дослідницьких підходів до актуальних проблем публічного права. Курс спрямований на підготовку висококваліфікованих науковців, здатних інтегрувати зарубіжний правовий досвід в український контекст та робити внесок у вдосконалення національної правової системи.</p>
<p>Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни</p>	<p>Метою дисципліни «Актуальні питання порівняльного публічного права» є формування у здобувачів PhD системного розуміння сучасних теоретичних і прикладних проблем публічного права у порівняльному вимірі, розвиток навичок науково-аналітичного осмислення конституційно-правових, адміністративно-правових та міжнародно-правових інститутів у контексті глобалізації, європейської інтеграції та сучасних викликів демократії та верховенства права.</p> <p>Завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опанування методології порівняльно-правових досліджень у сфері публічного права; • аналіз тенденцій розвитку інститутів конституціоналізму та адміністративної юстиції; • дослідження сучасних моделей організації публічної влади; • вивчення міжнародних стандартів good governance, прав людини та rule of law; • розвиток умінь застосовувати порівняльний підхід для аналізу правових реформ в Україні.
<p>Формат проведення дисципліни</p>	<p>Очний, дистанційний, змішаний</p>

3.Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія порівняльного публічного права

1. Предмет і методи порівняльного публічного права.
2. Джерела порівняльного правознавства: міжнародні договори, рішення КС та ЄСПЛ.
3. Типологія правових систем у сфері публічного права.

Тема 2. Конституціоналізм у порівняльному вимірі

1. Сучасні моделі поділу влади: президенталізм, парламентаризм, змішані системи.
2. Конституційний контроль: моделі конституційної юстиції (європейська та американська).
3. Захист прав людини: національні та міжнародні механізми.

Тема 3. Актуальні проблеми адміністративного права

1. Європейські стандарти good governance і адміністративні процедури.
2. Порівняння моделей адміністративної юстиції (Україна, Німеччина, Франція, Польща).
3. Антикорупційна політика в зарубіжних країнах.

Тема 4. Публічне право в умовах глобалізації

1. Трансформація суверенітету в епоху інтеграційних процесів.
2. Публічне право і цифровізація: e-government, електронна демократія.
3. Виклики верховенству права в умовах війни та надзвичайних ситуацій.

4.Політика дисципліни

4.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

4.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка поштової скриньки та відвідування курсу навчальної дисципліни у Google Classroom. Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним

курсом «Правове регулювання у сфері управління національною безпекою», розміщеним на платформі Google for Education. Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

4.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин.

4.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

4.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з підсумковим оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у порядку, встановленому положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю з екзамену ТНУ ім. В.І. Вернадського.

4.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення дисципліни та перед початком сесії здобувачеві вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронну анкету (Google Forms), яку буде надіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Правове регулювання у сфері управління національною безпекою»

5. Розподіл балів, що присвоюється студентам

5.1. Критерії оцінювання результатів поточного контролю

На початку вивчення відповідної дисципліни здобувачам повідомляють про наявність силабусу, зміст, форми проведення поточного контролю та критерії їх оцінювання.

При поточному контролі *оцінці підлягають*: рівень знань продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати усного і письмового опитування на семінарських заняттях, поточного контролю тощо.

При виставленні балів за поточний контроль *оцінці підлягають*: рівень теоретичних знань з тем, включених до розділів; самостійне опрацювання тем, опрацювання індивідуальних завдань тощо.

Здобувач, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (29 балів) з навчальної дисципліни, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним/нею попередньо виконані або були виконані незадовільно .

У разі невиконання здобувачем жодного із обов'язкових видів навчальної діяльності (робіт), зазначених у силабусі освітньої компоненти / навчальної дисципліни, його результат оцінюються у «0» балів. Здобувач не допускається до складання заліку, якщо кількість балів, отриманих за поточний контроль протягом семестру становить менше 29 балів.

При наявності «непрохідного мінімуму» поточного контролю напередодні екзамену викладач подає доповідну директору інституту про недопуск здобувача, про що видається розпорядження і здобувач не допускається до складання заліку як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Відмітка про недопуск у заліковій відомості робиться за наявності розпорядження директора інституту. На дату складання заліку, здобувачу на заліку виставляється *«не допущений»*.

5.2. Шкала оцінювання результатів навчання для навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якої є залік.

Шкала оцінювання результатів навчання, отриманих здобувачем під час вивчення навчальної дисципліни, формою семестрового контролю якої є диференційований залік, здійснюється на основі оцінювання поточної успішності. Загальна оцінка визначається як сума оцінок за виконання всіх обов'язкових видів навчальної діяльності (робіт).

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач - 100 (табл. 1).

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Таблиця 1

Види навчальної діяльності	Кількість занять / робіт	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	8	40
Поточний контроль (тести, короткі письмові завдання, аналіз кейсів, участь у дискусіях)	протягом курсу	10
Презентація / доповідь за темою дослідження	1	10
Індивідуальне наукове завдання (аналітична робота, есе, дослідницький проєкт)	1	40
Разом		100

Оцінювання роботи на семінарських заняттях (табл.2)**Таблиця 2**

Семінарські заняття	1	2	3	4	5	6	7	8
Максимальні бали	5	5	5	5	5	5	5	5
Мінімальні бали	2	2	2	2	2	2	2	2

Критерії оцінювання роботи на семінарі (Табл.3)**Таблиця 3**

Критерій	Бали
Активна участь у дискусії, аргументовані відповіді	1
Аналіз наукових джерел та нормативно-правових актів	1

Виконання практичного або аналітичного завдання	2
Обґрунтованість висновків, науковий рівень відповіді	1
Разом за одне заняття	5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	зараховано
80-89	добре	B	зараховано
75-79	добре	C	зараховано
66-74	задовільно	D	зараховано
60-65	задовільно	E	зараховано
30-59	незадовільно	FX	зараховано
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Рівні компетентності та критерії оцінювання.

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів
<p>Високий (творчий): Здобувач вищої освіти систематично за поточним й за підсумковим контролю виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	90...100

<p>Достатній (конструктивно-варіативний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	80...89
<p>Достатній (конструктивний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p>	75...79
<p>Середній (репродуктивний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.</p>	66...74
<p>Достатній (репродуктивний): Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюями виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.</p>	60...65
<p>Низький (рецептивно-продуктивний): Здобувач вищої освіти виконав значну частину видів навчальної роботи, за поточним й підсумковим контролюями виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час</p>	30...59

розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).	
<p>Низький (непродуктивний):</p> <p>Здобувач вищої освіти виконав частину видів навчальної роботи, за поточним й підсумковим контролю виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).</p>	1...29

6. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : міжнародний документ від 31 жовт. 2003 р. (ратифікована Україною 18 жовт. 2006 р.).
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : міжнародний документ від 4 листоп. 1950 р. (ратифікована Україною 17 лип. 1997 р.).
4. Копенгагенські критерії вступу до Європейського Союзу : рішення Європейської Ради від 22 черв. 1993 р.
5. Рішення Європейського суду з прав людини у справах проти України (2000–2025 рр.).
6. Рішення Конституційного Суду України у справах щодо верховенства права та конституційного контролю (1997–2024 рр.).

Українські наукові та навчальні джерела

1. Андрусишин Б. І. Порівняльне конституційне право : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 428 с.
2. Козюбра М. І. Конституційна юстиція: національні та міжнародні стандарти : монографія. Київ : Юстініан, 2023. 380 с.
3. Добрянська Н.В., Горелова В.Ю., Пушкар О.А. «Актуальні питання адаптації законодавства України до критеріїв ЄС»: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер. 2025, 544 с.

4. Колпаков В. К. Порівняльне адміністративне право : навч. посіб. Київ : Знання, 2024. 295 с.
5. Добрянська Н.В. «Законодавча влада в умовах воєнного стану в Україні: виклики та здобутки». Науковий журнал «Право і суспільство» № 3, 2024. С. – 411-416 .
6. Добрянська Н. В. «Удосконалення нормативно-правового регулювання антикорупційної політики» // Н.В. Добрянська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право //Серія Право № 1 – 2025. С.86-94
7. Добрянська Н. В. Роль правової доктрини в сучасному правотворчому процесі: науковий вплив на формування норм права. Київський часопис права. 2025. № 3. С. 9–15.
8. Кресіна І. О. Верховенство права та конституційна демократія : монографія. Київ : Наукова думка, 2023. 288 с.
9. Петков С. В., Бортняк В. А., Бортняк К. В. Державна служба в Україні: напрями розвитку в контексті європеїзації. Право і суспільство. 2023. № 2, т. 2. С. 393–397. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/2_2023/part_2/58.pdf
10. Скомаровський В. М. Європейська інтеграція та розвиток українського публічного права : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2024. 270 с.
11. Тодика Ю. М. Конституціоналізм і права людини : монографія. Харків : Право, 2023. 312 с.
12. Шаповал В. М. Порівняльне публічне право: теорія та практика : монографія. Київ : Юридична думка, 2025. 355 с.
13. Шевчук С. С. Сучасний конституціоналізм: європейський вимір : монографія. Київ : КМ-Букс, 2024. 352 с.
14. Ярмиш О. Н. Адміністративне право України в європейському контексті : монографія. Харків : Право, 2024. 410 с.
15. Bortnyak K. V. Administrative reforms in Eastern Europe: a comparative legal analysis. Cuestiones Políticas. 2021. Vol. 39, No. 69. P. 814–831.
16. Bortnyak K. V. The balance interests of state and civil society as a determinant of the democratic political development of Central and Eastern Europe countries. Cuestiones Políticas. 2021. Vol. 39, No. 70. P. 407–425.
17. Bortnyak K. V. The Role of Civil Society Institutions in Ensuring Social Control over Political Processes. Revista de la Universidad del Zulia. 2021. Vol. 12, No. 34. P. 341–360.
18. Methodology and science foundation of modern jurisprudence : collective monograph / V. Bortnyak, K. Bortnyak, B. Khutoryni et al. Boston : Primedia eLaunch, 2020. 264 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.LEGAL.I.

Іноземні наукові джерела

1. Blokker N., Wessel R. *Comparative Public International Law*. London : Routledge, 2025. 400 p.
2. Cane P., Hofmann H. *Comparative Administrative Law*. 2nd ed. Cheltenham : Edward Elgar, 2024. 480 p.
3. Christoffersen J. (ed.). *Global Constitutionalism and Human Rights*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025. 392 p.
4. Craig P. (ed.). *Administrative Law in Europe*. Oxford : Oxford University Press, 2023. 470 p.
5. Dixon R., Ginsburg T. *Comparative Constitutional Law*. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2023. 560 p.
6. European Court of Human Rights. *Annual Report 2024*. Strasbourg : Council of Europe, 2025. 220 p.
7. Grimm D. *Sovereignty in the 21st Century*. Oxford : Hart Publishing, 2024. 330 p.
8. Hirschl R. *Comparative Matters: The Renaissance of Comparative Constitutional Law*. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2024. 410 p.
9. Kelsen H. *The General Theory of Law and State*. Annotated ed. New Haven : Yale University Press, 2023. 360 p.
10. Peters A. *Global Constitutionalism*. Cheltenham : Edward Elgar, 2023. 356 p.
11. Popelier P. *Constitutional Review in Europe*. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. 398 p.
12. Roznai Y. *Constitutional Amendments: A Comparative Approach*. 2nd ed. Oxford : Oxford University Press, 2024. 420 p.
13. Stone Sweet A. *The Judicial Construction of Europe*. New ed. Oxford : Oxford University Press, 2023. 380 p.
14. Tushnet M. (ed.). *Rule of Law in Comparative Perspective*. New York : Routledge, 2024. 420 p.